

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 8.

257 VIII. 37.

Letnik IV.

Materin opomin.

Tako, v imenu božjem,
le hodi v šolo zdaj,
a v šoli, čuj, mottiti
nikomur se ne daj!

Tam v klopi mirno sedi,
ko da bi v cerkvi bil,
ker le takó, moj dragi,
lahkó se boš učil.

Lacijan,

Novo šolsko leto.

Mihec in Jožek gresta od sv. maše do-
nov. Pogovor nanese na šolo.

Mihec: »Veš kaj, meni se prav nič ne
ljubi v šolo. Še eno leto bom moral se-
deti v istem razredu, pri istem gospodu
učitelju, ki me itak ne mara.«

Jožek: »Čuj, Mihec, ali nisi sam kriv,
da ne moreš z memoj v višji razred? Ali
se ne spominjaš, kolikokrat si tam doil
pri potočku mlinčke postavil, v šolo pa
te ni bilo? Saj ni čudo, da te gospod učitelj
ni bil vesel, ko pa nikoli nisi nič
zmal.«

Mihec: »Je že res, ali jaz ne vem, čemu
bi se učil vsega tega, kar se v šoli zahte-
va. Jaz bom doma kmetoval in za to mi
znanja ni treba.«

Jožek: »Joj, si še ti neumen! Kmetu
torej ni treba nič znati? On je lahko ne-
umen ko noč, kaj ne da? Pa si videl zad-
njič v prosvetnem domu tisto igro, kjer
nazadnje prav tak kmet, ko hočeš biti ti,

prizna, da je treba trdi kmetu kaj več
vedeti in znati, če hoče dobro gospodariti
in tako nastopati, da ga tako lahko nihče
ne ukane. Teda; ti je bila igra tako všeč,
zdaj pa govoriš drugače.«

Mihec: »Saj bi se rad potrudil, a! kaj,
ko bo gospod učitelj celo leto proti meni.«

Jožek: »Stopi k njemu. Povej mu, da
misiš biti to leto drugačen. Videl boš, da
si bosta takoj spet dobra.«

Mihec: »Poskusil bom. Potem bom pa
to leto res malo nategnil. Ni spak, tako
zabit pa spet nisem, da v šoli ne bi mogel
naprej, če hočem.«

Jožek: »Tako, zdaj si tak, da mi kar na
moč ugajaš. Če ti bo kaj treba, saj smo
sosedí, kar k meni pridi. Nikoli mi ne bo
preveč, ako ti bom mogel kaj pomagati.«

Mihec: »Hvala ti lepa. Zdaj sva pa do-
ma. Pozdravljen!«

Jožek: »Z Bogom, Mihec!«

Slomšekova berlica.

Danes priobčujemo izmed zbirke Slom-
škovih beril zopet tako, ki ima nauk iz
življenja v naravi. Naslov mu je:

Želod in buča.

Kmečki človek je ležal v senci pod hra-
stom; premišljeval je o bučevini, ki je kra-
ven njega rastle ob plotu.

Začel je s glavo znajevati, rekoč:

»Ne, ne, to mi ne gre v glavo, da mala
bučevina rodi toliko in tako lepega sadu,
veliki in krepki hrast pa nosi tako drob-

nega in malovrednega. Ko bi bil jaz ustva-
ril svet, bi moral hrast imeti same velike,
kakor sonce rumene, težke buče. To bi
bilo veselje gledati!«

Jedva izreče to, kar pade želod s hrasta
in ga udari ravno na nos tako zelo, da se
mu kri vlije.

»O, joj meni!« zavpije moč, ves plašen,
»zdaj sem jo za svojo modrost dobro dobil
po nosu. Ko bi bil ta želod buča, bi mi
bil zdaj ves nos razbit.«

A. M. Slomšek.

Vse šolske potrebščine kupite najceneje in najboljše v prodajalnah
Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj!

Kam in kje.

Mladenič:

>Kam drži na desno cesta,
kam drži na levo pot?
Mož, povejte mi po skušnjaj,
kje se laže ognem zmoti!

Mož:

>Pot, ki vidiš jo na pravo,
te prinese v mesta kras;
ki leži na levo steza,
te pripelje v prosto vas.

Če nameriš jo na mesto,
kras zidovja najdeš hiš;
če se pa na vas obrneš,
tam nasprotno vse dobiš.

Mladenič:

>Kam tedaj naj se obrnem,
naj li v mesto se podam,
ali naj na vas jo mahnem,
srečo boljšo kje imam?

Mož:

>Vidiš, to ti je vse eno,
kakor se pač vedel boš;
lahko v mestu, lahko v vasi
si, če hočeš, srečen mož.

M. Valjavec.

Lókavci.

II.

Mi vemo, da so bili nekoč Lókavci radi svoje izredne modrosti znani po vsem svetu, ali od tega je že dolgo. Vest o njihovi norosti pa se je razširila prav tako naglo in kmalu si težko koga našel, kateremu ne bi bila znana.

Tudi cesar devete dežele je o tem izvedel, ko je prišel nekoč po državnih poslih blizu pokrajine, kjer je bila Lókava. Čudil se je norosti svojih podanikov v tem kraju, ko jih je bil vendar prej tolikokrat klical na svoj dvor radi njihove velike modrosti. Sam je hotel videti, kaj je na stvari in zato je poslal v Lókavo svojega sla, ki naj bi naznanil cesarjev prihod, da bi ga mogli dostojno sprejeti. Obenem jim je dal priobčiti, da jim bo pustil vse dosedanje pravice in svoboščine pod pogojem, če mu bodo na njegov pozdravni govor odgovorili tako, da se bosta pozdrav in odgovor rimala.

Ubogi Lókavci so se te zahteve ustrašili kakor mačka, če stoji nakrat pred krznarjem, ali pa koza pred volkom. Balj so se, da bi cesar, ki s svojimi očmi, čeprav niso večje ko one drugih ljudi, vidi dalje in s svojimi rokami seže dalje, zapazil, da je njihova norost le navidezna. Posledica ne bi bila samo najvišja nemlost, ampak morda bi jih celo prisilili, da bi morali biti spet pametni in modri. Saj ni tako mala stvar, če se kdo napravi sam za norca ter odtegne svojo modrost splošnemu dobru. Bilo bi treba čakati, da postane norec sam od sebe ali da ga drugi do tega pripra-

vijo. Tedaj more takega vsak imenovati norca, akotudi je sam desetkrat večji.

V tej sili so iskali Lókavci pomoči pri svoji odloženi in shranjeni modrosti. Kar je bilo treba v hlevu in v kuhinji, to so jako lepo uredili, da bi mogli cesarja sprejeti v Lókavi najboljše. Po nesreči pa tedaj niso imeli župana; kajti tisti, ki so ga bili ob začetku svoje norostne dobe izvolili, je postal od žalosti radi zatajene modrosti pravi in popolni norec in torej ni več sodil za svojo častno službo. Ko so tako premišljevali nove volitve, so sklenili, ker je bilo itak treba cesarju odgovoriti na prve besede v rimah, da bo tisti župan, ki bo povedal prihodnjega dne najboljšo pesmico lastnega izuma. Naj to čez noč prespijo. Občani so si celo noč belili glave, ker bi bil vsak rad postal župan. Najbolj nemirno spanje je imel oni Lókavec, ki je doslej načeloval drugi družbi, namreč svinjam; to je bil občinski svinjski pastir. Tako se je premetaval po postelji, da se je prebudila žena in ga je vprašala, kaj mu je. Dolgo ni hotel nič reči, potem pa je le izvabila iz njega vse. Ona bi seveda rada postala županja, zato je menila:

>Bodi brez skrbi. Kaj dobim, če te naučim pesmico, da postaneš župan?

Svinjski pastir je veselo odgovoril:

>Če to zmoreš, ti kupim za zimo lep, nov plašč.

Žena je bila zadovoljna. Nekaj je pomišljala, potem pa je povedala svojo pesmico:

»Gospodje, jaz sem tukaj zdaj,
o ženi naj povem vam kaj.
Je lepša kakor moj konjč,
za druge se ne briga nič.«

To pesnico je povedala svojemu možu devetindevetdesetkrat in on jo je baš tolikokrat ponovil, dokler ni bil prepričan, da jo zna. Tudi drugi Lókavci so pridno kovali pesmice in ni bilo nobenega, ki ne bi imel upanja na županov stolec.

Naslednjega dne, ko se je sestal občinski svet, je bilo čuti celo vrsto prav umetno zavitih pesmic. Ali kaj, ko so radi svoje posili norosti izgubili spomin tako, da so pri podavanju svojih pesmic zamenjali končne rime. Eden je n. pr. rekel:

»In jaz sem mojster Beno,
postavim se ob — zid«,

ker je pozabil na rimo »steno«. Poslušalci

so se smejali, dokler ni prišla vrsta na vsakega izmed njih.

Svinjski pastir je stal daleč vzadi. Ves čas je trepetal, da ne bi kdo drug prinesel boljše pesmice. Ko je prišla vrsta nanj, je vstal in se možko odrezal:

»Gospodje, jaz sem tukaj zdaj,
o ženi naj povem vam kaj,
Je lepša kakor moj — konj,
za druge se ne briga — dosti.«

»To je res nekaj izbornega,« so zaklicali svetovalci soglasno; »to se vsaj glasi kakor nekaj! Boljšega nam ni pričakovati.«

Svinjski pastir je bil v splošno radost izbran za župana. Vsi so bili prepričani, da bo lahko odgovoril cesarju v rimah in da mu bo častno delal družbo. Tako je postal svinjski pastir v Lókavi na mah, rekel bi, čez noč, župan.

Kapusov belin.

Letos jih je bilo nenavadno dosti, tistih belih metuljev, ki letajo od pomladi do jeseni po vrtovih, travnikih in poljih od evetice do cvetice. Metulji sami bi še ne škodovali toliko, pač pa njihove ličinke, gosenice. One nam bodo uničile vse zelje in boj proti njim je jako težek. Največ še koristi obiranje in uničevanje, ali kaj, ko jih je toliko, da jim ni priti do konca. Vrh tega se pa tudi seljo iz zeljnika v zeljnik. Gibljejo se pri tem kaj spretno ter nastopajo včasih pri teh svojih pohodih v takih

množinah, da so celo že vlake ustavile, če so se pomikale čez tračnice. Kolesa so jih stisnila in tračnice so postale tako gladke, da se kolesa radi pomanjkljivega trenja niso mogla več sukati.

Zdaj se bodo potem gosenice zabubile in tedaj jih bodo uničevali ptiči ter razni najezdniki; kljub temu pa se je vendarle bati, da bo prihodnje leto še več tega mrčesa, če ne bo kaj zalegla kaka izredno mrzla zima.

Kaj nam pišejo.

Jelen Marija, Sv. Andraž pri Velenju. Našel sem dva tvoja dopisa, in sicer rešitev nalog 6. in 7. številke lista. Uganke 6. številke so v redu. Koliko velja to tudi za one iz 7. številke, pa vidiš v današnji številki.

Kostanjevec Julka, Pobrežje. Rešitve so dobre. Radi bi objavili več ugank, ali prostor nam je silno pičlo odmerjen, tako da ga druga vsebina popolnoma zajame. Potrudili pa se bomo, da bo preskrbljeno za zimske mesece in tedaj pridejo na vrsto še križanke.

Hole Anton, Sv. Duh. Pot po labirintu je našla pravo smer. Še kaj!

Vsem. Zdaj bo v šolski dobi več časa in veselja za pisanje. Pridno se oglašajte! Tudi ves razred skupaj lahko kaj piše, pošlje kakor uganko, križanko, labirint ali

kaj sličnega. Tako bomo delali vsi vkup in pripravljali veselje drug drugemu.

Rešitev nalog.

1. Uganka: zidna opeka.
2. Vprašanje: $2 : \frac{2}{3} = 3$.

Smešnice.

Fametno.

- »Kaj delaš, Anica?«
»Rišem kravico na pašniku.«
»Kje pa je trava?«
»To je kravica že popasla.«
»In kje je kravica?«
»Ali misliš, da bo ona tam ostala, kjer je že vse popasla?«

Vzrok.

Učenca-dvojčka stojita pred učiteljema. Učitelj: »Ko sem pregledal spis, ki je bil za domačo nalogo: Naša stenska ura,

sem videl, da imata vidva dobesedno enaki nalogi.«

Učenec: »Gospod učitelj, to ni bilo drugače mogoče.«

Učitelj: »Kako to?«

Učenec: »Ker imamo samo eno stensko uro.«

Glagol.

Učitelj: »Kateri čas je to, če rečeš: Jedel bom?«

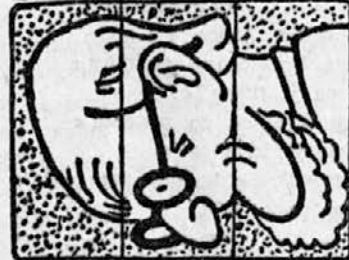
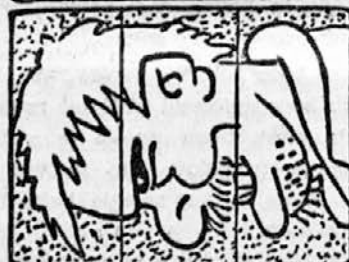
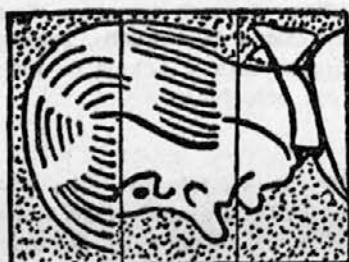
Učenec: »Nedoločen čas, gospod učitelj.«

Učitelj: »Kako to misliš?«

Učenec: »Ker jemo včasih ob enih, včasih ob pol dveh, pa tudi ob dveh!«

Za kratek čas.

a)

Take slike gotovo poznate! Najprej jih je treba prilepiti na kos lepenke ali na

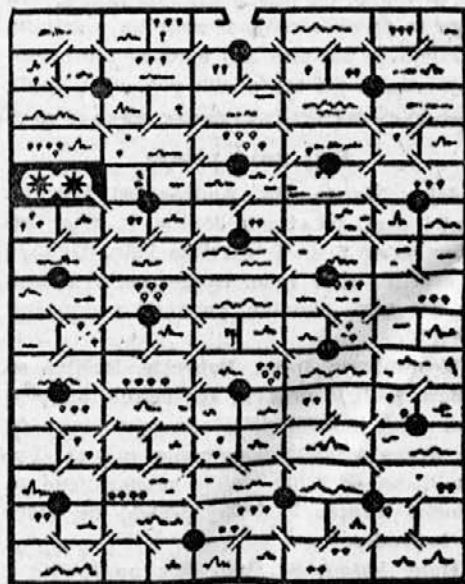
kak debelejši papir, potem pa prerežemo vsako izmed štirih glav po vrisanih črtah na tri dele. Te dele lahko potem poljubno sestavimo v vedno nove slike. Sestavine so kaj smešne in zabavne.

b)

Kaj pa s tem? To je vendarle samo opica! Res je, a!l narisana je z eno potezo, ne da bi risar peresa odstavil. Poskusite sami, če zmorete takšno risbo.

c)

To pa je precej zamotan labirint in bo treba precej misliti, da pridete od vhoda do zakladnice, ki je zaznamovana z dvema zvezdama.